

CZĘŚĆ I TEST WYBORU

Za każdą poprawnie zaznaczoną informację otrzymasz jeden punkt. Jeżeli chcesz wycofać swój wybór, wyraźnie przekreśl krzyżykiem odpowiedź z której rezygnujesz i zaznacz odpowiedź właściwą.

1. Z wybranych obszarów geograficznych podkreśl te, które należą do archipelagu Wielkich Antyli.

Martynika, Gwadelupa, Haiti, Brazylia, Gujana Francuska, Chile

2. Z wymienionych poniżej nazw geograficznych terytoriów, wybierz i podkreśl tą, która dotyczy przedstawionego opisu.

Dominikana, Haiti, Brazylia, Chile

Jest to obszar o zróżnicowanym ukształtowaniu terenu. Większą część kraju zajmują góry, ciągnące się czterema pasmami w kierunkach północno-zachodnim-południowo-wschodnim. Najbardziej na północ położonym pasmem jest Kordyliera Północna, z najwyższym szczytem osiągającym wysokość 1249 m. n.p.m. Oryginalna nazwa terytorium używana przez rodzimych patriotów to Quisqueya.

3. Do państw wymienionych w tabeli przyporządkuj po jednej krainie geograficznej leżącej w przeważającej powierzchni na terytorium tych państw.

Nizina La Platy	Płaskowyż Centralny	Nizina Gujańska
Góry Domeyki	Wyżyna Gujańska	Nizina Seibo

Dominikana	Brazylia	Chile

4. Podkreśl właściwą odpowiedź.

Republika Dominikańska zajmuje *wschodnią / zachodnią* część wyspy Haiti, która leży w archipelagu *Wielkich / Małych* Antyli. Do Dominikany należy również *wyspa Saona / wyspa Gonâve* leżąca u jej *południowo-wschodnich / północno-zachodnich* wybrzeży.

Największym jeziorem jest *Wielkie Jezioro Niewolnicze / Enriquillo* leżące w depresji *pochodzenia tektonicznego / pochodzenia wulkanicznego*.

5. Podkreśl właściwą odpowiedź.

Chile jest państwem o najbardziej *wydłużonym / eliptycznym* kształcie na świecie. Za punkt najbardziej wysunięty na południe uważa się *Przylądek Horn / Przylądek Igielny*. Skrajny punkt na północy znajduje się na styku granic z *Peru i Boliwią / Peru i Argentyną*. Terytorium Chile rozciąga się między wybrzeżem *Pacyfiku / Atlantyku* a wododziałem *Kordylierów / Andów*.

6. Określ czy powyższe stwierdzenia są prawdziwe (P) czy fałszywe (F). Właściwą odpowiedź oznacz obwódką (kółkiem)

a) Wzdłuż wybrzeży Chile nie ciągnie się oceaniczny Rów Atakamski.	P / F
b) Gleby występujące w północnej części Chile to głównie gleby żyzne, torfowe.	P / F
c) Pustynia Atakama nie sprzyja rozwojowi rolnictwa.	P / F
d) Zimny prąd Peruwiański podnosi temperaturę powietrza i zwiększa sumę opadów atmosferycznych w Chile.	P / F

7. Podkreśl właściwe odpowiedzi

Języki araukańskie są używane przez rdzenną ludność *części Chile / części Brazylii*. Z kolei językami z grupy keczua posługuje się wielu mieszkańców *krajów andyjskich / krajów karaibskich*. Języka kreolskiego, łączącego wpływy europejskie, afrykańskie i indiańskie używają powszechnie mieszkańcy *Haiti / rejonu Rio de Janeiro*.

8. Poniższy tekst zawiera informacje społeczno-ekonomiczne na temat Brazylii. Wpisz w puste miejsca wybrane wyrazy z poniższej listy.

São Paulo	Bogota	Rio de Janeiro	Brazylijczycy	Włosi	wielkie latyfundia
	bohio	bawełna	kawa	Pará	Minas Gerais

Brazylia nie jest krajem o wysokiej gęstości zaludnienia, jednak prawie połowa mieszkańców Ameryki Południowej to..... Główne miasta, w których zamieszkuje największa liczba ludności to.....i

Typy osiedli wiejskich w Brazylii są ściśle związane ze strukturą agrarną na wsi i wywodzą się z okresu kolonialnego. Najczęściej wyróżnia się jedną z dwóch kategorii gospodarstw tj.: Brazylia jest krajem o licznych plantacjach wśród których dominuje..... . W Brazylii najbogatszym w surowce mineralne stanem jest

PYTANIA 8–38 Wybierz właściwą odpowiedź zaznaczając odpowiednią literę obwódką (kółkiem):

9. Sopaipillas, chilijski przysmak to rodzaj

- a) placuszków smażonych w oleju
- b) zupy z kraba
- c) kukurydzianych lodów
- d) słabego piwa z przyprawami

10. Składnikiem acarajé, brazylijskiego dania, jest/są

- a) kawior
- b) krewetki
- c) kukurydza
- d) surowa ryba i sok z limonki

11. Na wzgórzu Corcovado w Rio de Janeiro znajduje się:

- a) obserwatorium astronomiczne Valongo
- b) Pomnik Chrystusa Odkupiciela
- c) stadion narodowy Maracaña
- d) twierdza z XVII wieku

12. Zwierzęciem, które w naturze NIE występuje w Brazylii jest

- a) aguti
- b) boa dusiciel
- c) inia amazońska (delfin słodkowodny)
- d) szynszyla mała

13. Diamantina w Brazylii, figuruje na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. Jest to

- a) atol na Atlantyku, należący do stanu Rio Grande de Norte
- b) jezioro na Wyżynie Gujańskiej
- c) miasto z zabytkami z epoki kolonialnej i muzeum diamentów
- d) rzymsko–katolickie sanktuarium

14. Zwierzęciem, które w naturze NIE występuje w Chile jest:

- a) pingwin Humboldta
- b) huemal peruwiański (inaczej taruka, gatunek jelenia)
- c) leniwiec trójpalczasty
- d) kondor wielki

15. Artibonite to

- a) portugalski pałac z XVII wieku w północnej Brazylii
- b) kurort w Dominikanie
- c) wulkan w środkowym Chile
- d) najdłuższa rzeka Haiti

16. Z modernistycznej architektury słynie

- a) Santo Domingo
- b) Delmas
- c) Brasilia
- d) Viña del Mar

17. Pandeiro to

- a) kolonialne miasto w Haiti
- b) drugi najwyższy szczyt w Andach
- c) brazylijski instrument muzyczny zbliżony do tamburynu
- d) potrawa kuchni karaibskiej na bazie fasoli

18. Największym miastem Dominikany jest

- a) Punta Cana
- b) Santiago de los Caballeros
- c) Santo Domingo
- d) La Vega

19. Typowy chilijski taniec zwany tańcem z chustkami to

- a) bachata
- b) cueca
- c) salsa
- d) samba

20. Rdzenni mieszkańcy południowych obszarów Chile i Argentyny to

- a) Inkowie
- b) Arawakowie
- c) Mapucze
- d) Yanomami

21. Jednym z instrumentów charakterystycznych dla muzyki merengue jest/są

- a) skrzypce
- b) flet
- c) akordeon
- d) cymbały

22. Valparaíso jest położone

- a) na wybrzeżu Morza Karaibskiego
- b) w centrum wyspy Haiti
- c) na wybrzeżu Atlantyku
- d) na wybrzeżu Pacyfiku

23. Sancocho to danie kuchni dominikańskiej. Jest to rodzaj

- a) słonego ciasta
- b) pizzy z kozim serem
- c) deseru
- d) potrawy z mięsa i warzyw

24. Capirinha to

- a) kurort w środkowym Chile
- b) brazylijski koktajl alkoholowy
- c) gatunek ryby zamieszkującej Amazonkę
- d) sztuka walki i taniec wywodzący się z wybrzeża Brazylii

25. Język polski w Brazylii jest używany przez potomków imigrantów, którzy przybywali do Ameryki Południowej w XIX wieku z dawnych terenów Rzeczypospolitej, wówczas objętych zaborami. Obecnie najwięcej brazylijskich Polaków mieszka w stanie:

- a) Acre
- b) Amapa
- c) Parana
- d) Roraima

26. Curacao, likier będący haitańską specjalnością, produkuje się zalewając alkoholem

- a) roztopioną czekoladę
- b) skórki pomarańczy
- c) wiórki kokosowe
- d) kawałki ananasa

27. San Pedro de Atacama to popularna wśród turystów miejscowość w północnym Chile.

W pobliżu można zobaczyć

- a) rafę koralową
- b) barokowy kompleks klasztorny
- c) gejzery i salary
- d) drewniane domy na palach wbitych w dno rzeki

28. Sanktuarium Bom Jesus w Brazylii, z rokokowym kościołem i kaplicami drogi krzyżowej, znajdujące się na liście światowego dziedzictwa UNESCO, stoi w mieście

- a) Manaus
- b) Congonhas
- c) Porto Alegre
- d) Fortaleza

29. Samaná to

- a) doroczna impreza folklorystyczna w stolicy Chile
- b) owocowy deser serwowany na wybrzeżu Brazylii
- c) nazwa półwyspu i zatoki w Dominikanie
- d) miasto w Haiti, ośrodek wydobywania boksytów i rud miedzi

30. Państwem, które graniczy z Brazylią jest

- a) Ekwador
- b) Panama
- c) Surinam
- d) Trynidad i Tobago

31. Na wyspie Chiloé u wybrzeży Chile można zobaczyć obiekty znajdujące się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Są to

- a) drewniane kościoły
- b) kamienne kule
- c) prehistoryczne piece
- d) naskalne malowidła

32. Qhapac Ñan (pol. Trakt Królewski) znajduje się od 2014 r. na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Jest to system dróg zajmujący ogromny obszar dawnego imperium Inków. Obejmuje tereny należące do kilku państw, w tym:

- a) Brazylii
- b) Dominikany
- c) Chile

d) Haiti

33. Aleksander Selkirk, szkocki żeglarz, stał się pierwowzorem rozbitka Robinsona Crusoe, bohatera powieści Daniela Defoe. Przez kilka lat mieszkał samotnie na wyspie, która obecnie należy do

- a) Brazylii
- b) Haiti
- c) Chile
- d) Dominikany

34. W regionie Los Lagos (Krainie Jezior) w Chile istnieją duże skupiska potomków imigrantów z Europy, którzy do dziś posługują się językiem

- a) irlandzkim
- b) niemieckim
- c) fińskim
- d) litewskim

35. Arirania amazońska, występująca w Brazylii, to inaczej

- a) kajman czarny (gad)
- b) wydra olbrzymia (ssak)
- c) tilapia (ryba)
- d) koliber pustelnik (ptak)

36. Pantanal to

- a) płaska wyspa koralowa na Karaibach o kształcie przypominającym pierścień
- b) choroba wysokościowa turystów, znana też pod nazwą puna
- c) rozległa równina w Brazylii, Boliwii i Paragwaju, ukształtowana w wyniku działalności rzecznej, w porze deszczowej w większości zalana przez wodę
- d) formacja roślinna o charakterze trawiasto–krzewiastym występująca w Andach na wysokości 2000–4000 m n. p. m.

37. Park Narodowy Los Haitises w Dominikanie to miejsce, gdzie można zobaczyć

- a) gorące źródła
- b) kapibary
- c) foki
- d) namorzyny i las deszczowy

38. Park Narodowy Torres del Paine znajduje się

- a) na południu Brazylii
- b) na południu Chile
- c) na północy Brazylii
- d) na północy Chile

Test wyboru: liczba punktów _____

CZĘŚĆ II ZADANIA OTWARTE

W tej części konkursu musisz wstawić w odpowiednich miejscach wymagane informacje. Za każdą wstawioną poprawnie informację otrzymasz dwa punkty:

39. Do podanych nazw państw wpisz odpowiadające im nazwy stolic.

Nazwa państwa	Stolica
Brazylia	
Chile	
Dominikana	
Haiti	

40. Wpisz brakującą informację

To najstarsze, niepodległe państwo w Ameryce Środkowej. W XVIII w. była to kolonia francuska, opierająca swoją gospodarkę na pracy niewolników murzyńskich na plantacjach cukru i kawy. W latach 1822–1844 w jego skład wchodziła również Dominikana.

Opisane powyżej państwo to

41. Wpisz brakujące informacje.

Na terytorium Brazylii wyróżniamy trzy wielkie systemy rzeczne, jednym z nich jest system rzeczny Wody z wszystkich systemów rzecznych odprowadzane są do Oceanu Największa rzeka Brazylii bierze swój początek u źródeł Ucayali-Apurimac na terytorium Najżyźniejsze gleby Brazylii to czerwonoziemy (podosole) zwane, które są wykorzystywane głównie pod uprawę kawy.

42. Wstaw odpowiadające poszczególnym miastom nazwy państw:

- a) Belém _____ b) Antofagasta _____
c) Salvador _____ d) Puerto Plata _____
e) Puente Alto _____ f) Santiago de los Caballeros _____
g) Carrefour _____ h) Pétionville _____

43. Wpisz brakujące informacje.

Najważniejszą rzeką południowochilijską, o największym potencjale hydroenergetycznym jest rzeka, zaś najdłuższą rzeką w kraju jest

Wstaw brakujące informacje

44. Jean Wyclef to muzyk i kompozytor, przez wiele lat wokalista i gitarzysta amerykańskiego zespołu Fugees znanego m. in. z utworu „Ready or Not”. Wyclef, obecnie mieszkający w Stanach Zjednoczonych, urodził się w(wstaw nazwę państwa).

45. Sans-Souci to obiekt z listy światowego dziedzictwa UNESCO.

Znajduje się w(wstaw nazwę państwa). Są to ruiny.....
(podaj rodzaj obiektu) Henryka I, zwanego Czarnym Napoleonem.

46. Rodzaj muzyki i tańca, zwany czasami „dominikańskim bluesem”. Pochodzi z przedmieść i wiejskich obszarów Dominikany. Utwory, zwykle o tematyce miłosnej, mają najczęściej charakter dość spokojny i melancholijny. Partnerzy tańczą bardzo blisko. Opisany styl to

47. **to roślina występująca m. in. w dorzeczu Amazonki**, zwana też ciernioplątem, stosowana w leczeniu i kuchni brazylijskiej. Z nasion sporządza się kwaskowaty napój orzeźwiający o działaniu podobnym do kawy, zawierający kofeinę i witaminy.

48. Największym ptakiem występującym na terytorium Chile jest nietop o nazwie.....

49. Karaibski napój alkoholowy, wytwarzany ze sfermentowanego soku wytwarzanego z trzciny cukrowej to

50. Wstaw brakującą informację

Trzy gatunki zwierząt z rodziny wielbłądowatych, występujące w Chile, blisko spokrewnione z lamą, to 1....., 2..... i 3.....

Zadania otwarte: liczba punktów _____